

Inventariserend veldonderzoek
middels proefsleuven Slotheeren-
buurt, gemeente Heemskerk

HOLLANDIA reeks 453

CONCEPT

COLOFON

Hollandia reeks nr.	453
Titel:	Inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven Slotheerenbuurt, gemeente Heemskerk
Toponiem:	Slotheerenbuurt fase 1
Gemeente:	Heemskerk
Onderzoeksmeldingsnummer Archis:	54674
Hoekcoördinaten:	106.765-502.507 106.845-502.563 106.946-502.151 107.031-502.197
Auteurs:	K.T. Salomons / A. Hakvoort
Uitvoering:	A. Hakvoort / S. Dautzenberg / K. Salomons
In opdracht van:	GEM CV Jan Ligthartstraat 5 1965 BE Heemskerk
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. P. van Raamsdonk
Wetenschappelijke leiding:	A. Hakvoort
Illustraties:	A. Hakvoort, tenzij anders vermeld
Definitieve versie:	2013
Oplage:	6
ISSN:	1572-3151

© **HOLLANDIA** archeologen, Zaandijk 2013

HOLLANDIA archeologen

Tuinstraat 27a
1544 RS Zaandijk

☎ 075 - 622 49 57

✉ info@archeologen.com

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1. Inleiding	9
2. Onderzoeksgebied	11
3. Geologie	13
4. Methode	15
5. Onderzoekresultaten	17
6. Beantwoording van de onderzoeksvragen	27
7. Archeologische monumentenzorg	29
8. Conclusie en aanbeveling	31
Literatuur	32
Bijlagen	33
Bijlage 1: Archeologische perioden	34
Bijlage 2: Archeologische stappenplan	35
Bijlage 3: Allesporenkaart	38
Bijlage 4: Profielen	40
Bijlage 5: Sporenlijst	42
Bijlage 6: Vondstenlijst	44
Bijlage 7: Determinatie aardewerk en glas	45

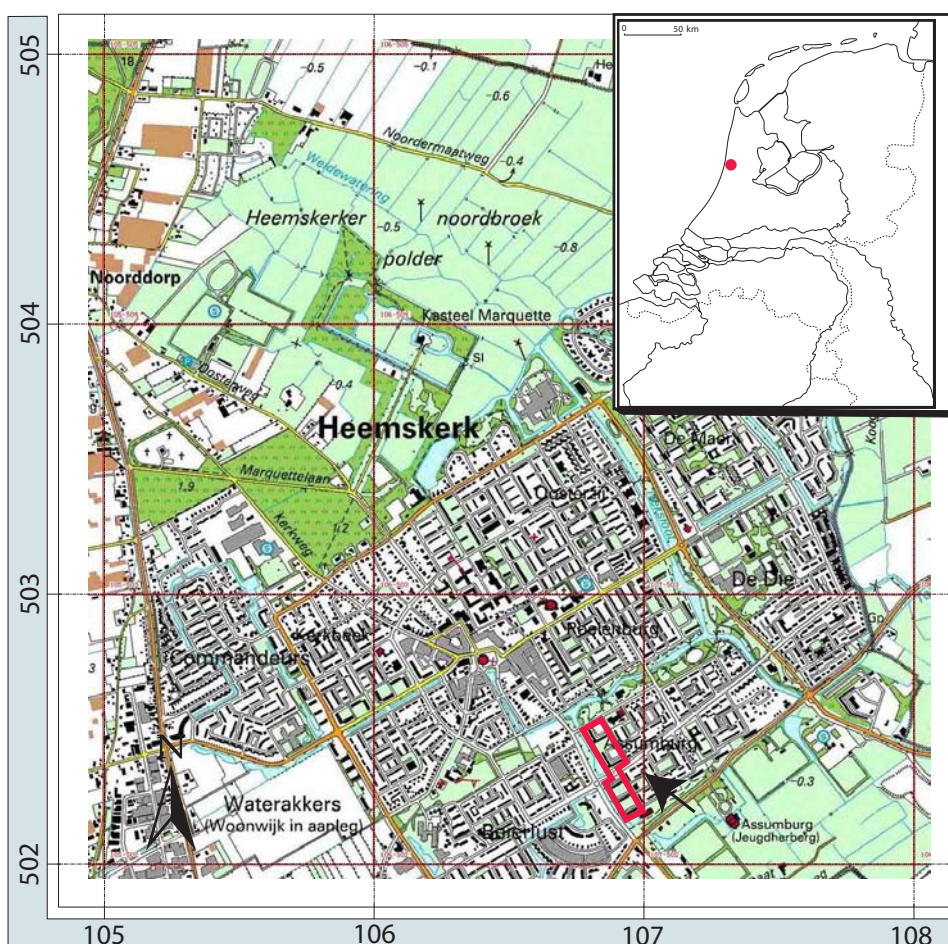
Samenvatting

Tussen 26 en 29 november 2012 heeft Hollandia archeologen in opdracht van de GEM CV een inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven verricht in de Slotheerenbuurt te Heemskerk. Aanleiding voor het onderzoek zijn de voorgenomen plannen om bestaande portiekflats te vervangen met nieuwbouw. Uit het archeologisch vooronderzoek wordt de eventuele aanwezigheid van een prehistorische- of middeleeuwse akker en een gracht van het middeleeuwse kasteel Rietwijk binnen het onderzoeksgebied verwacht. Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om deze verwachting te toetsen en eventuele aanwezige archeologische resten inhoudelijk te waarderen, teneinde de bevoegde overheid een selectieadvies te geven. Met het proefsleuvenonderzoek is geconstateerd dat onder een ophoogpakket de bodem recentelijk diep vergraven is. In het ophoogpakket komt materiaal uit zowel de late middeleeuwen als de nieuwe tijd voor. Het voorkomen van kogelpot en industrieel aardewerk doet sterk vermoeden dat het materiaal van elders afkomstig is. Er zijn geen resten aangetroffen van een akker of van kasteel Rietwijk. Ter hoogte van werkput 3 ontbreken de diepreikende vergravingen en was de bodemopbouw grotendeels intact. Hier zijn kuilen aangetroffen met een onderlinge afstand van ongeveer een meter. Materiaal uit de kuilen indiceert dat de kuilen uit de nieuwe tijd stammen en hoogstwaarschijnlijk in relatie staan tot de tuinderijcomplexen die voordat de portiekflats zijn gebouwd, binnen het onderzoeksgebied gestaan hebben.

Op basis van de onderzoeksresultaten is het onderzoeksgebied inhoudelijk gewaardeerd. De vele vergravingen in combinatie met de inhoudelijke kwaliteit van de tuinderijsporen leiden tot de conclusie dat de vindplaats niet behoudenswaardig is. Geadviseerd wordt om geen archeologische vervolgstappen te nemen. Mochten er echter bij de uitvoer van de nieuwbouw archeologische resten tevoorschijn komen, dan dienen deze conform de wet op de archeologische monumentenzorg onverlet aan de gemeente Heemskerk gemeld te worden.

1. Inleiding

In de periode van 26 t/m 29 november 2012 heeft Hollandia archeologen een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven uitgevoerd in plangebied Slotheerenbuurt te Heemskerk. De portiekflats aan de westzijde van de Simon van Haerlemstraat en de Jan van Polanenstraat stammen uit de jaren '50 van de vorige eeuw, en zijn aan renovatie toe. Hiervoor zullen de bestaande flats gesloopt worden en zullen nieuwe gebouwd worden. Hierbij zullen eventueel aanwezige archeologische resten verstoord worden. Archeologisch bureauonderzoek en aanvullende boringen wezen op de aanwezigheid van een akkerlaag en kasteel Rietwijk ((afb. 2) Poulus 2011 en Poulus 2012). Hierop volgde de aanbeveling om het plangebied d.m.v. proefsleuven verder te onderzoeken. Deze aanbeveling heeft de gemeente Heemskerk overgenomen, op advies van mevr. Nyst van de Cultuurcompagnie. Het veldwerk is uitgevoerd door A. Hakvoort, K. Salomons en S. Dautzenberg van Hollandia archeologen. De kraan werd bediend door M. Nielen, ingehuurd via fa. Konijn te Wijdewormer. Aan de basis van het huidig onderzoek lag een door de gemeente Heemskerk goedgekeurd Programma van Eisen (PvE) van de hand van P. Floore en E. Poulus. Het onderzoek is conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse archeologie, versie 3.2 uitgevoerd. Het onderzoek heeft binnen ARCHIS2 het meldingsnummer 54674 toegekend gekregen. Naderhand zal de onderzoeksdocumentatie aan het provinciaal archeologisch depot Noord-Holland te Wormer overgedragen worden.

Afbeelding 1. Het onderzoeksgebied, rood omkaderd, op de topografische kaart van Nederland (1:25000) en in kader binnen Nederland.

Afbeelding 2. Ets van de ruïne van kasteel Rietwijk omstreeks 1640 van de hand van R. Roghman. Bron: kastelenbeeldbank.nl

2. Onderzoeksgebied

2.1 Algemeen

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Simon van Haerlemstraat en de Jan van Polanenstraat te Heemskerk. Deze twee straten worden doorkruist door de doorgaande Jan van Kuikweg. De RD-coördinaten zijn 106.765/502.507, 106.845/502.563, 106.946/502.151 en 107.031/502.197. Het plangebied beslaat een oppervlakte van 27050 m², waar 23150 m² onbebouwd van is. Het bebouwde deel betreft vijf portiekflats uit de jaren '50, die gesloopt gaan worden. In plaats van de oude portiekflats komt nieuwbouw en het plangebied wordt verder anders ingericht. Hierdoor zal het aanzicht van het plangebied sterk veranderen. Voor zover bekend zijn er met uitzondering van de portiekflats geen vergravingen. Voorafgaand aan de bouw van de portiekflats bestond het plangebied uit tuinderijen (zie afb. 3).

2.2 Vooronderzoek en archeologische verwachting

In 2011 heeft Hollandia archeologisch vooronderzoek verricht naar aanleiding van het nieuwe bestemmingsplan. Het archeologisch vooronderzoek bestond uit een bureauonderzoek (Poulus 2011) en een inventariserend veldonderzoek d.m.v. verkennende boringen (Poulus 2012). Op basis van het bureauonderzoek werd duidelijk dat het onderzoeksgebied zich in een gebied bevindt waar bewoning mogelijk was vanaf 1500 jaar v. Chr. Bijzondere aandacht ging uit naar kasteel Rietwijk. Dit kasteel is vermoedelijk in de 14de eeuw gebouwd en door de Spanjaarden aan het eind van de 16de eeuw verwoest. In de 17de eeuw is bekend dat op het terrein een hertenkamp gelegen was (Groesbeek 1981, 156).

De precieze lokatie van dit kasteel is tot op heden niet aangetoond, maar lag in de buurt van het plangebied. De aanwezigheid van het kasteel binnen de grenzen van het onderzoeksgebied kon niet uitgesloten worden. Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek werd een inventariserend veldonderzoek middels verkennende boringen uitgevoerd om deze voor het plangebied opgestelde archeologische verwachting te toetsen en eventueel aan te vullen.

Binnen het plangebied werden veertig boringen gezet tot een minimale diepte van 2,0 m onder het maaiveld. Uit het booronderzoek kwam naar voren dat de ondergrond bestond uit een pakket subrecent materiaal, dat geroerd was. Onder dit pakket bevond zich een mogelijke cultuurlaag, die als akker werd geïnterpreteerd. In een boring langs de Jan van Kuikweg werd een afwijkende bodemopbouw aangetroffen door de aanwezigheid van sterk kleilig sediment. Deze afwijkende boring kon mogelijk de aanwezigheid van de gracht van kasteel Rietwijk betekenen. Op historische afbeeldingen is te zien dat het kasteel door een ruime gracht omgeven werd (afb. 2). Er werden echter geen indicatoren in de boring aangetroffen. Om uitsluitel te geven over de constatering van het vooronderzoek is door de bevoegde overheid besloten om het plangebied middels proefsleuven verder te onderzoeken.

Afbeelding 3. Luchtfoto van Heemskerk van na de oorlog en voordat de huidige woonwijken zijn aangelegd. Heemskerk bestond toen uit een lappendeken van allerlei tuinderijen. Bron: Historische kring Heemskerk.

3. Geologie

De genese van het landschap

De genese van het landschap in en rond Heemskerk hangt nauw samen met het ontstaan en de ontwikkeling van het Oer-IJ. Dit zeegat ontstond vanaf ca. 3000 v. Chr., mede door de zeespiegelstijging die vanaf het begin van het Holoceen (ca. 8800 v. Chr.) gaande was. Het Oer-IJ was een dynamisch estuarium waardoor het achterliggende land in de zee kon afwateren. Langs de kust en rondom het zeegat ontstonden strandwallen: een deel van de planlocatie kwam tussen 2500 en 1500 v. Chr. op het meest noordoostelijke deel van de zuidelijke strandwal (een voortzetting van de strandwal van Akersloot-Uitgeest) te liggen. Vanaf dat moment heeft het continu op een droog terrein gelegen.

Rond 300 v. Chr. ontstond op de plek van het huidige IJsselmeer een directe verbinding met de zee. Hierdoor kon het achterland ook naar het noorden toe afwateren. De zeewaartse stroming van het Oer-IJ verloor aan kracht en het zand dat in de monding werd afgezet werd niet meer weggespoeld. Hierdoor slibde het Oer-IJ langzaam dicht. Het achterland verveende. Grote delen van dit veen werden echter tijdens perioden van vernatting in de middeleeuwen weggeslagen: op deze manier ontstonden de meren van Noord-Holland, zoals het Wijkermeer. De steeds veranderende loop van het Oer-IJ en de processen van vervenen en dichtslibben betekenden dat Heemskerk zich wel in een zeer dynamisch systeem bevond, waar verschillende afzettingen kunnen worden verwacht.

Geo(morfo)logie

De genese van het landschap wordt weerspiegeld in de geo(morfo)logische opbouw van de ondergrond. De onderzoekslocatie bevindt zich deels binnen het laagpakket van Walcheren (Formatie van Naaldwijk). Dit zijn de afzettingen van zeeklei en -zand uit het Oer-IJ estuarium. Vanwege de stedelijke bebouwing van Heemskerk is het onderzoeksgebied op de geomorfologische kaart niet gekarteerd. Het bevindt zich echter in een groter gebied met een aantal verschillende geomorfologische systemen. Dit is niet verwonderlijk, omdat het gebied zich uitstrekt over een deel van het Oer-IJ estuarium.

Bodemopbouw

Net als op de geomorfologische kaart valt het plangebied op de bodemkaart van Nederland net binnen de bebouwing van Heemskerk. De bodem is hierom niet gekarteerd. In de omgeving van de planlocatie komen echter, van west naar oost, de volgende bodemsoorten voor: vlakvaaggronden (waar de strandwal uit bestaat), poldervaaggronden (gerijpte kleigronden waarbij binnen 80 cm afstand geen veen voorkomt), en moerige (venige) eerdgronden (de Bakker & Schelling 1966). De grondwatertrap varieert tussen II (gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) <40 cm onder NAP en gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) 50-80 cm onder NAP) en VI (GHG 40-80 cm onder NAP, GLG >120 cm onder NAP).

4. Methode

In het Programma van Eisen was een puttenplan opgenomen, waarin negen proefsleuven zouden worden gegraven, met wisselende lengtes en een breedte van 4 m. Dit puttenplan is overgenomen, en uitgaande van de bestaande situatie met bomen en struiken, hier en daar aangepast (zie bijlage 1). Uiteindelijk zijn de sleuven 1 t/m 5, 7 en 8 aangelegd. Op basis van de resultaten uit deze sleuven is in overleg met de bevoegde overheid en haar archeologisch adviseur¹ besloten sleuf 6 niet aan te leggen. Voor de aanleg van sleuf 6 zou een bosschage moeten worden verwijderd, en ook lagen de wortels van twee bomen erg dichtbij, zodat de kans bestond dat deze zouden worden beschadigd. Bovendien lag het trottoir direct langs het kleine proefputje, zodat ook dit zou kunnen verzakken. Sleuf 9 is komen te vervallen, doordat op de dag dat deze gepland stond, een auto van een van de buurtbewoners zodanig geparkeerd stond dat het perceel waarop sleuf 9 gepland was, onbereikbaar was geworden. Herhaaldelijk aanbellen bij de buurtbewoners mocht niet baten. Hier zijn extra boringen gezet om het bodemprofiel te interpreteren met de kennis uit de andere sleuven in het achterhoofd.

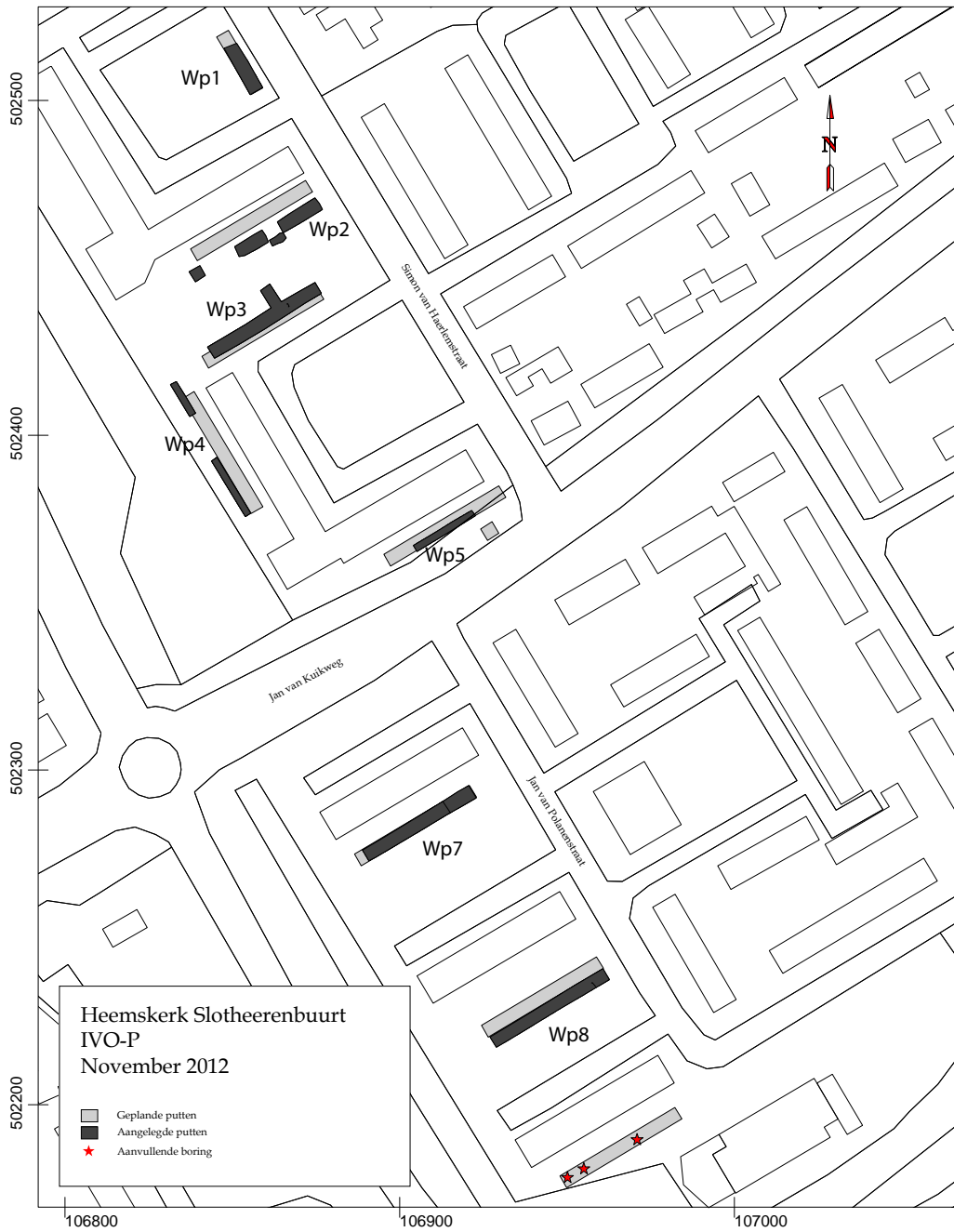
De sleuven zijn vooraf uitgezet door middel van GPS. De sleuven zijn uitgegraven met behulp van een mobiele kraan met gladde bak. In voorkomende situaties is de ligging van de geplande sleuf iets aangepast aan de situatie. Zo zijn op enkele plaatsen bomen gespaard en op andere plaatsen zijn de sleuven iets smaller gemaakt vanwege de beperkte ruimte stort te plaatsen.

Bij de aanleg van de vlakken is laagsgewijs verdiept, waarbij steeds gelet is op de aanwezigheid van sporen en vondsten. Bij de aanleg is steeds gebruik gemaakt van de metaaldetector.

De aangelegde vlakken en de daarin aanwezige sporen zijn ingemeten door middel van GPS.

Werkput	Aantal m2 gepland	Aantal m2 aangelegd
1	120	65
2	160	114,9
3	160	171,1
4	160	59,2
5	160	42
6	40	vervallen
7	160	152,8
8	160	145
9	160	onbereikbaar

¹ Veldbezoek mw. E. Bot van de Gemeente Heemskerk en telefonisch overleg mw. C. Nyst van de Cultuurcompagnie, beide d.d. 29-11-2012.

Afbeelding 4. Overzicht van de geplande werkputten (in grijs) en de uitgevoerde werkputten (in zwart). Door omstandigheden kon de meest zuidelijke werkput niet aangelegd worden. Hier zijn boringen gezet om met de nieuwe inzichten de bodemopbouw te interpreteren.

5. Onderzoeksresultaten

5.1 Inleiding

Op basis van het inventariserend veldonderzoek door middel van boringen werd over grote delen van het terrein een akkerlaag verwacht. Deze akkerlaag lag op 0,7 tot 1,3 meter beneden maaiveld. Over de datering van de akkerlaag was nog geen duidelijkheid. De akkerlaag kon in de (late) prehistorie dateren, maar een middeleeuwse datering was ook niet uit te sluiten. De akkerlaag kwam vooral voor in de boringen in het noordelijk deel van het plangebied. Direct onder deze vermoede akkerlaag konden bewoningssporen worden verwacht. Een ander aandachtspunt vormde het kasteel Rietwijk. Dit kasteel zou, volgens overlevering, op de kruising van de Simon van Haerlemstraat en de Jan van Kuikweg gestaan hebben. Bij de bouw van de portiekflats in de jaren '50 van de vorige eeuw zouden de fundamenten zijn weggebroken. Een boring op de kruising bevatte een kleiig sediment onder het opgebrachte dek, en er werd verondersteld dat dit wel eens de vulling van de (kasteel)gracht kon zijn. Het proefsleuvenonderzoek leverde echter andere resultaten op dan werd verwacht.

5.2 Stratigrafie

Tijdens het onderzoek zijn van elke werkput profielkolommen gedocumenteerd. Door middel van de profielkolommen is een duidelijk beeld verkregen van de bodemopbouw, waarbij de mate van recente vergravingen in combinatie met ophogingslagen zichtbaar werden. In het archeologisch booronderzoek werd dit pakket gekenmerkt als een subrecente

Afbeelding 5. Profielopname van werkput 3, met een verklaring hoe een cultuurlaag in de boring waargenomen kon zijn.

laag. De recente ophogings- en vergraven lagen bestaan overwegend uit humusrijk siltig zand (Zs2 (Do)brgr, lagen 5000 en 5100) waarin soms houtskool of puin is waargenomen. De diepteligging van dit pakket verschilde per werkput. In werkput 3 reikte het totale subrecente pakket met ongeveer 0,5 m onder NAP minder diep dan de overige putten. Al kan gesteld worden dat dit beeld vertekend wordt door de aard van de vergravingen, die in de meeste werkputten tot onder het vlak doorliepen. De natuurlijke ondergrond bestaat uit siltig zand (Zs2 Gegr, laag 5200), waarin soms ijzermineralen zijn geoxideerd. Onder het natuurlijke zand bevond zich venige klei (Ks2 h3 dobr, laag 5300) op een diepte van 1,10 m onder NAP. Deze venige klei is geconstateerd in werkput 1 en 2. In het booronderzoek was een cultuurlaag verondersteld, deze is echter

Afbeelding 6. Foto van het vlak in werkput 3. Te zien zijn de verschillende paalkuilen.

in de gedocumenteerde profielen niet aangetroffen. Een verklaring voor de veronderstelling van een cultuurlaag kan verklaard worden door de donkerdere kleur van de vergravingen ten opzichte van het opgebrachte zandpakket (zie afb. 5).

5.2 Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek zijn in totaal eenentachtig spoornummers uitgeschreven, waarvan vier ten behoeve van de bodemopbouw (S5000-5300) en een voor plantaardige verstoringen (S998). De overige sporen S1-S76 zijn toegeschreven aan greppels (S1, S3, S26, S32, S43, S44 en S46) en plantkuilen (overige spoornummers).

Het beeld van de bodemopbouw vertaalde zich eveneens naar alle werkputten: deze waren erg verstoord. In de werkputten 1, 2 en 4 waren onder het ophogingspakket veel grote, min of meer rechthoekige vergravingen aanwezig, met een soortgelijke vulling als het bovenliggend ophogingspakket. De vergravingen hebben de vlakken (ca 1,0 m onder maaiveld) dusdanig verstoord dat geen anderssoortig sporen zijn herkend. De enige uitzondering betreft werkput 3. Hier werden aan de westelijke zijde weliswaar dezelfde vergravingen met daartussen restanten van een greppel (S1, ca. 30 cm breed) aangetroffen. Direct daarnaast werd het vlak aanmerkelijk schoner. Vanaf dit punt konden meer greppels van dezelfde aard als S1 en andere sporen worden herkend. In het vlak lagen enkele parallelle rijen paalkuilen S2-S75, over een lengte van 20 meter. De kuilen hadden een diameter van ca. 60 cm en bestonden uit twee vullingen (zie afb. 6). De insteek van de kuil was minder humeus, gevlekt en lichter van kleur (dogr met insteek gr-dogr gevlekt).

Aankankelijk werd gedacht aan de ingegraven paalkuilen van een bouwplattegrond, maar de palen zijn met een onderlinge afstand van ongeveer een meter hiervoor te dicht op elkaar geplaatst. De sporen doen sterk denken aan de restanten van een plantage van een bepaald gewas. Hierbij valt te denken aan hop, bonen of een ander gewas dat tegen staken aan groeit.

Uit S15, S33, S37 en S71 komt materiaal dat ons meer kan vertellen hoe deze sporen dateren. Het is bekend dat voordat de portiekflats gebouwd werden, er tuinderijen gelegen waren. Daarentegen is historisch ook bekend dat op het landgoed waar kasteel Rietwijk stond, er een boomgaard gelegen was (Groesbeek 1981,152-156). Hebben we dus te maken met recente tuinbouw, of de restanten van middeleeuwse plantgaten? Het vondstmateriaal uit de sporen bestaat uit een fragment metaal, roodbakkend aardewerk en indetermineerbaar aardewerk. Het aardewerk is sterk verweerd. Ondanks dat roodbakkend aardewerk vanaf de 14de eeuw zijn intrede doet, valt het roodbakkend aardewerk op basis van het harde baksel en het aangebrachte loodglazuur eerder in de 18de of 19de eeuw. Daarmee hebben de kuilen eerder te maken met tuinderijen, die er voordat de portiekflats gebouwd zijn, binnen het onderzoeksgebied lagen.

De vlakken van de sleuven 5, 7 en 8, op ongeveer een meter onder maaiveld, waren ook zeer diep verstoord. Ook hier waren grote rechthoekige kuilen gegraven, maar deze bevatten niet dezelfde vulling als in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied. Hier waren de kuilen opgevuld met een kleiig sediment, en worden de kuilen gezien als zandwinningskuilen. Er zijn geen archeologische sporen aanwezig. Het kleiige sediment in de kuilen kan verklaren waarom bij het vooronderzoek gedacht werd aan een eventuele grachtvulling.

Daarmee is de aard van de kuilen opgehelderd en waarom bij het booronderzoek mogelijk een grachtvulling is aangeboord, maar het blijft ook na het proefsleuvenonderzoek onduidelijk waar het kasteel zich bevindt. De overlevering stelt immers dat er bij de bouw van de portiekflats funderingen zijn verwijderd. Er is echter geen enkele aanwijzing voor de aanwezigheid van een middeleeuws omgracht kasteel. Er zijn eveneens geen resten van funderingen of uitbraaksleuven gevonden.

Aan de hand van deze resultaten zijn twee mogelijkheden denkbaar die de afwezigheid van het kasteel kunnen verklaren. Ten eerste bestaat de mogelijkheid dat de overlevering niet juist is, of dat er bij de bouw van elders gelegen portiekflats oude funderingen zijn verwijderd. Het verdient dan ook de aanbeveling om vanwege de onderzoeksresultaten de betrouwbaarheid van de overlevering te onderzoeken. Te denken valt aan grondig archiefonderzoek of interviews met ooggetuigen en tijdgenoten.

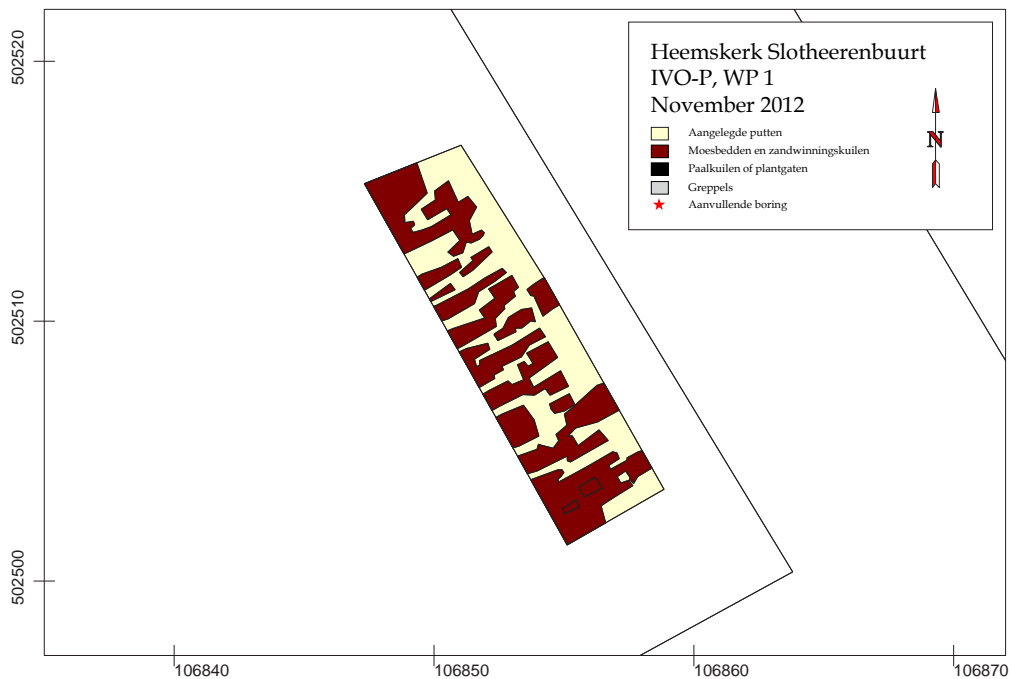
Ten tweede kan het kasteelterrein weliswaar binnen het onderzoeksgebied afwezig zijn, maar zijn eventuele restanten nog in de directe omgeving in de ondergrond aanwezig. Daarbij kan gedacht worden aan een ligging meer naar het noordoosten van de J. van Kuikweg. Op een kaart uit de 18de eeuw van de hand van De Leth is de ligging van het kasteel zichtbaar (afb. 7 links). Op dezelfde kaart is het nog steeds aanwezige kasteel Assumburg te zien. Ook de G. van Assendelftstraat is nog aanwezig. Beide zijn landschappelijke markeringspunten van waaruit zichtlijnen geprojecteerd kunnen worden. Indien dezelfde zichtlijnen op de huidige kaart van Heemskerk geprojecteerd wordt (afb. 7 rechts) kan met behulp van de afwezigheid van resten binnen het onderzoeksgebied, de ligging van kasteel Rietwijk nader bepaald worden (afb. 7 in lichtblauw).

Conclusie sporen

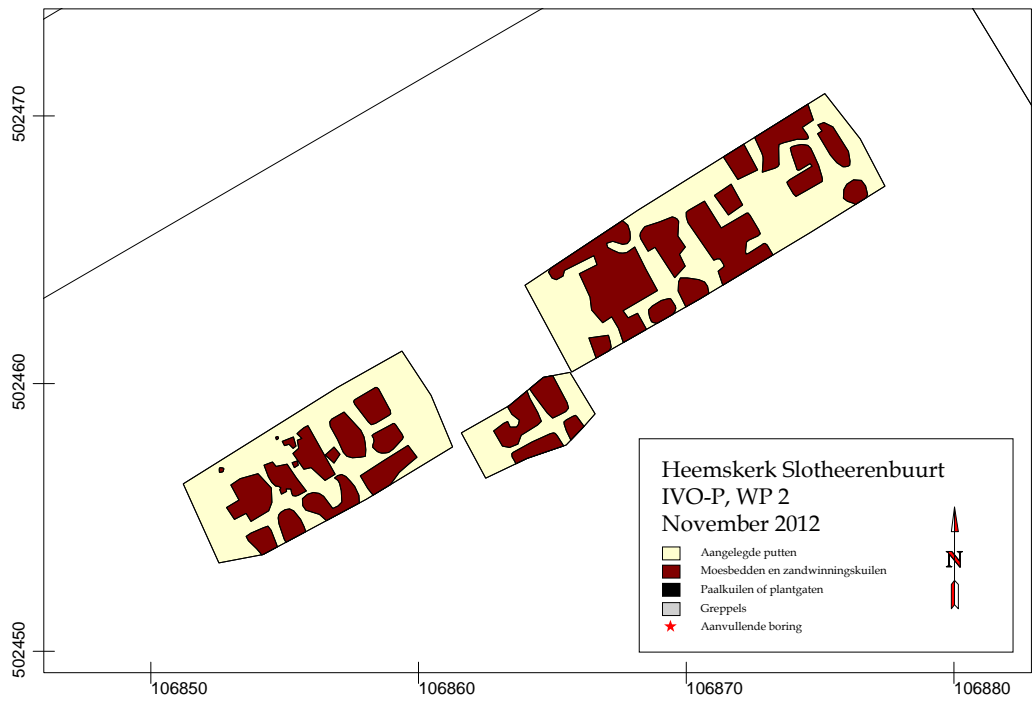
Tijdens het onderzoek zijn in alle werkputten diepe vergravingen waargenomen. In werkput 3 reikte de vergravingen minder diep dan in de overige putten. Een intacte bodemopbouw is niet aangetroffen. In werkput 3, waar de vergravingen minder diept reikten, zijn kuilen aangetroffen in onderlinge afstand van ongeveer een meter. Deze kuilen behoren waarschijnlijk tot de tuinderijen die voorafgaand aan de bouw van de portiekflats hebben gestaan. Er zijn geen sporen aangetroffen die in relatie tot het middeleeuwse kasteel Rietwijk staan. Er zijn eveneens geen akkerniveaus aangetroffen.

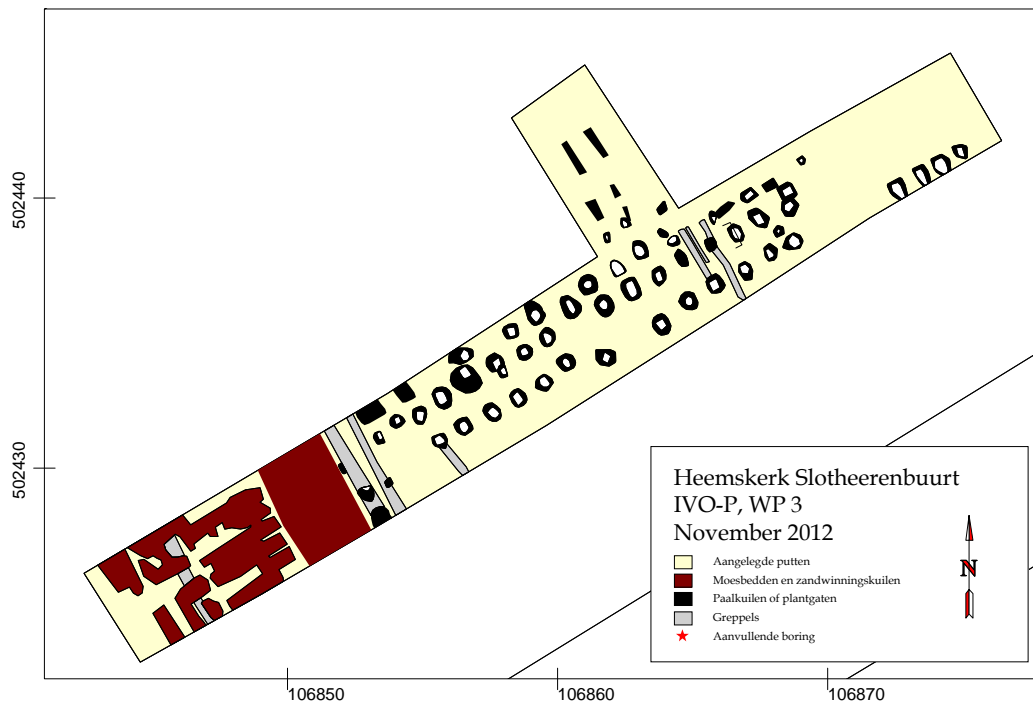
Afbeelding 7. Links een kaart uit 1729 van De Leth. Rechts de topografische kaart van Nederland. Zichtlijnen op beide kaarten van het midden van kasteel Assumburg, een erfgrans en de G. van Assendelfstraat leveren inzicht voor de positie van kasteel Rietwijk. Met het uitblijven van resten binnen het onderzoeksgebied (groen gestippeld) dient de ligging van het kasteel ergens binnen het met lichtblauw omkaderd gebied te liggen.

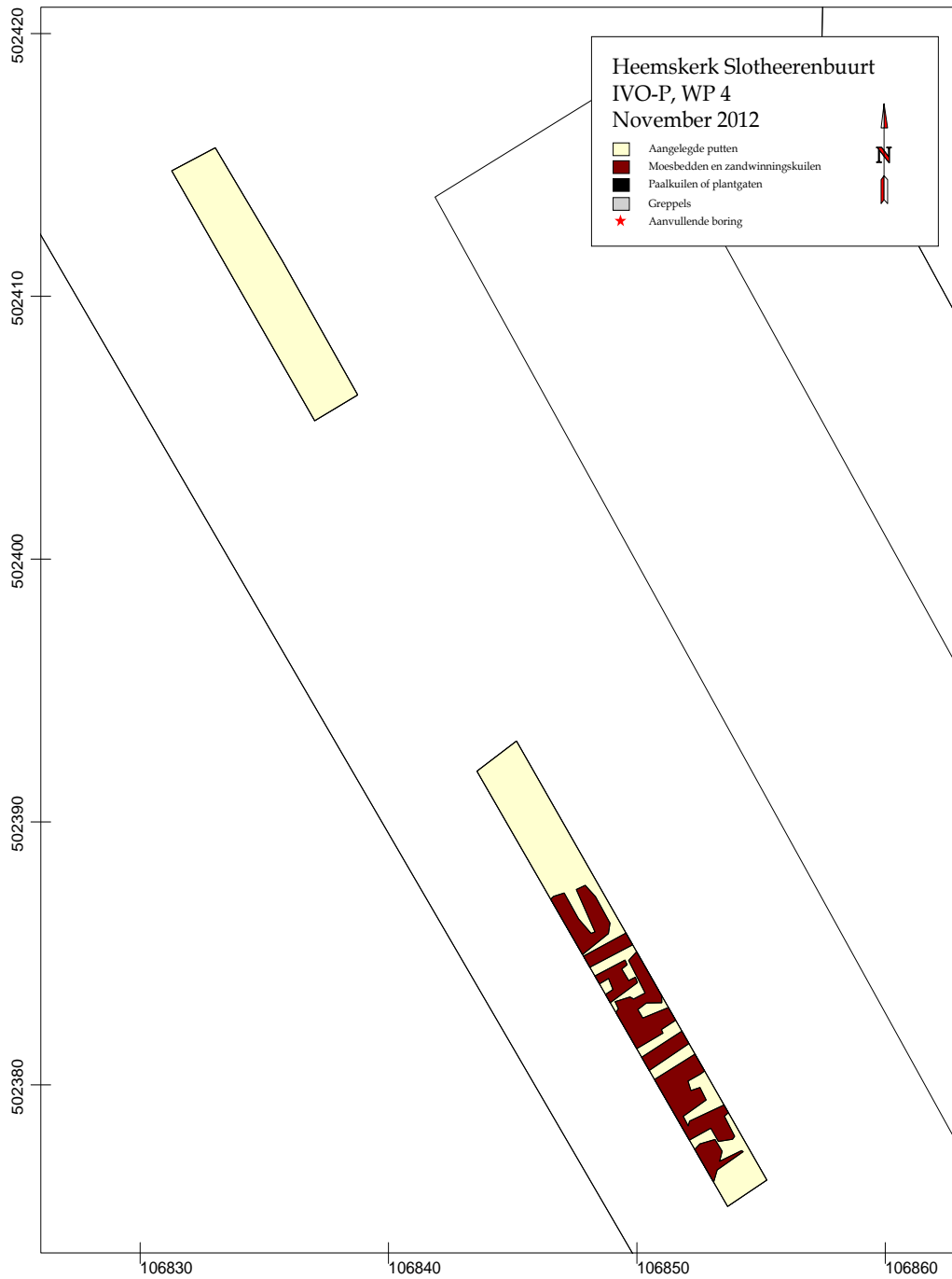
Afbeelding 8. Overzicht werkput 1.

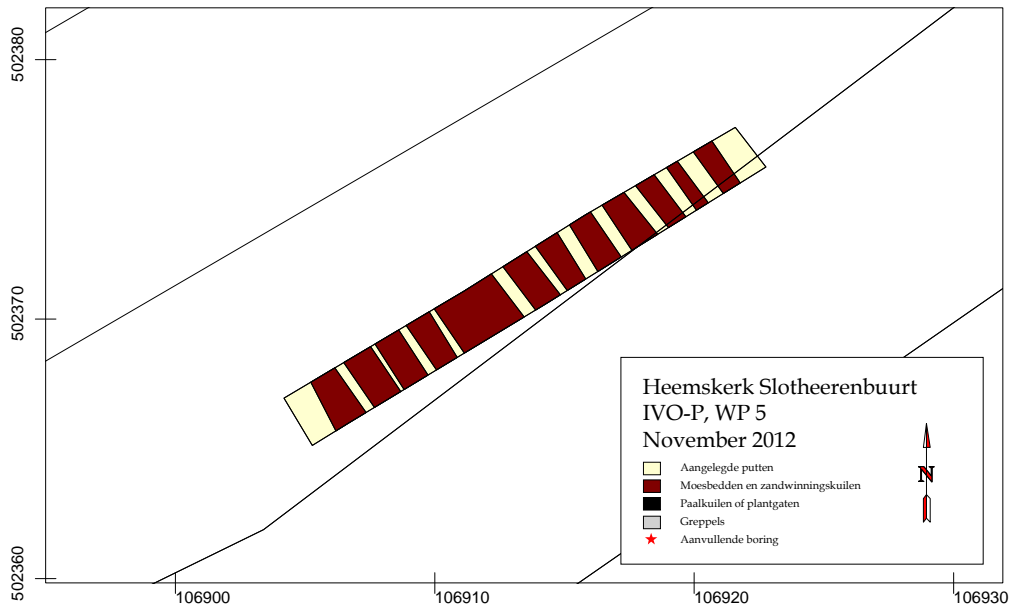
Afbeelding 9. Overzicht werkput 2.

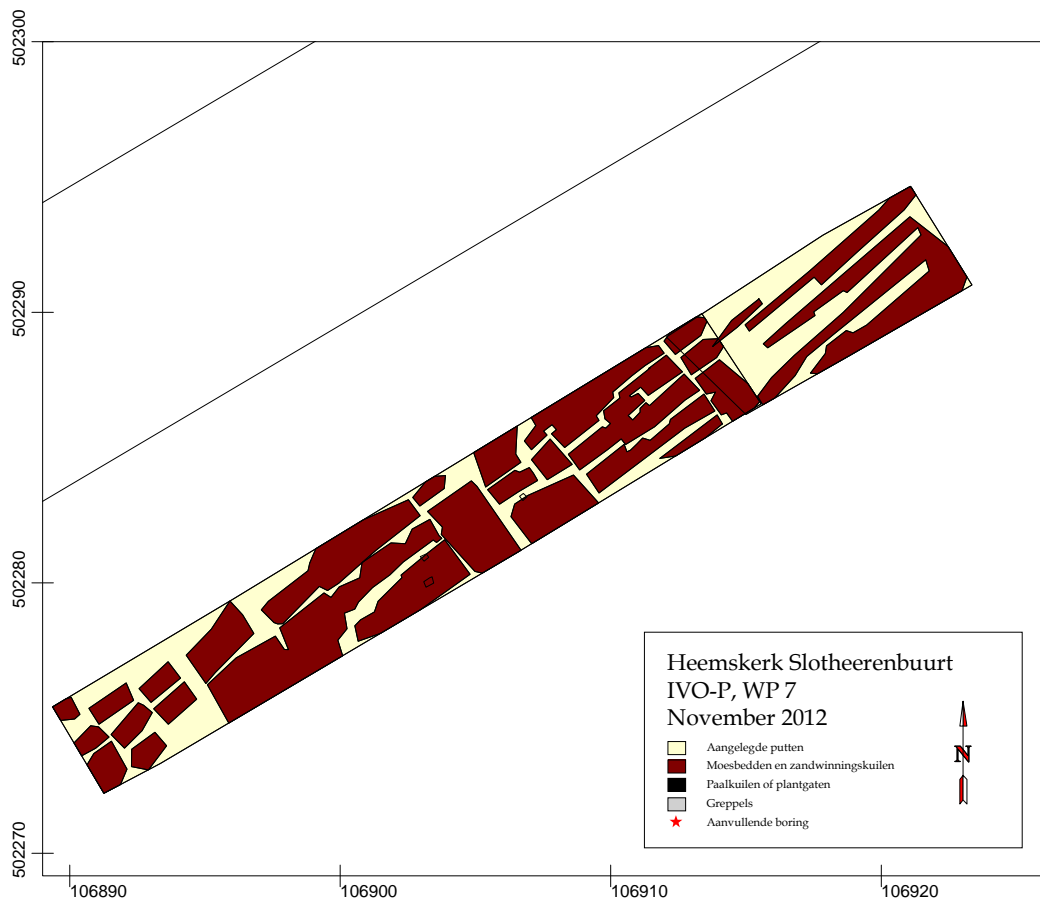
Afbeelding 10. Overzicht werkput 3.

Afbeelding 11. Overzicht werkput 4.

Afbeelding 12. Overzicht werkput 5.

Afbeelding 13. Overzicht werkput 7.

Afbeelding 14. Overzicht werkput 8.

5.3 Vondsten

Er zijn in totaal tijdens het inventariserend onderzoek dertien vondstnummers uitgeschreven voor een fragment metaal (n=1), vier fragmenten glas (n=4), vijf fragmenten van bouwmetaal (n=5) en zesentwintig fragmenten aardewerk (n=26).

Het aardewerk weegt 2,42 kilogram. Gemiddeld weegt een fragment aardewerk 9,3 gram, wat op een sterke fragmentatie duidt. De fysieke kwaliteit van het aardewerk, in combinatie met de verweerde staat van de meeste scherven, is daarmee laag. Het overgrote deel van het materiaal is afkomstig uit het ophoogpakket direct onder het maaiveld (S5100). Opvallend hieraan is de aanwezigheid van aardewerk uit verschillende perioden. In de laag is zowel laatmiddeleeuws aardewerk aangetroffen, als recent industrieel aardewerk (V1). Het uitblijven van laatmiddeleeuwse sporen op een dieper niveau maakt dat de laatmiddeleeuwse scherven hoogstwaarschijnlijk van elders afkomstig zijn en geen indicatie geven van de aanwezigheid van laatmiddeleeuwse resten binnen het onderzoeksgebied. In werkput 2 is in de geroerde laag een bodem van een bloempot aangetroffen (V4). Deze vondst en de historische gegevens over het onderzoeksgebied wijzen uit dat de geroerde laag te maken heeft met de aanwezigheid van tuinderijen.

Het assemblage laatmiddeleeuws aardewerk is te onderscheiden in vier categorieën: Pingsdorf (n=2), kogelpot (n=4), grijsbakkend (n=1) en geglazuurd steengoed uit Keulen of Frechen (n=1). Omdat ze waarschijnlijk niet uit dezelfde context komen, kan een nauwere datering niet gegeven worden dan de periode tussen de 10de en 15de eeuw.

Het glas (n=3) heeft een totaal gewicht van slechts enkele grammen. Het zijn kleine stukjes vensterglas.

Het fragment metaal is van brons. Het is niet verder te determineren.

Conclusie vondsten

De vondsten dateren uit de nieuwe tijd en late middeleeuwen. Het samen voorkomen van recent industrieel materiaal met aardewerk uit de late middeleeuwen suggereert dat het aardewerk van elders komt, vermoedelijk om grond vruchtbaarder te maken. Samen met de vondst van een bloempot representeert het aardewerk de tuinderijen die voordat de portiekflats zijn gebouwd, binnen het onderzoeksgebied gelegen hebben.

Naast aardewerk zijn fragmenten bouwmetaal, vensterglas en een stukje niet nader te determineren metaal aangetroffen.

6. Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Zijn er binnen het plangebied archeologische sporen en/of vondsten aanwezig?

Grote delen van het plangebied zijn tot op grote diepte vergraven. Een uitzondering betreft werkput 3. Hier zijn de resten van een tuinbouwplantage teruggevonden. De resten bestaan uit plantkuilen en greppels. Vondstmateriaal is met name tijdens de aanleg van de vlakken teruggevonden, afkomstig uit opgebrachte grond. Enkele vondsten zijn binnen archeologische context teruggevonden. Het vondstmateriaal betreft aardewerk uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd, metaal en glas.

- Zo ja: wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?

De vlakken van de sleuven zijn ernstig verstoord door de vergravingen. De archeologische sporen van de plantage zijn desondanks goed bewaard gebleven. De sporen van de plantage bestaan uit greppels en plantkuilen. De plantkuilen hadden twee vullingen waarvan de insteek ten opzichte van de kern minder humeus is. De plantkuilen hebben een diameter van ongeveer 60 cm. De greppels een breedte van ca. 30 cm. De verbreding hiervan is beperkt gebleven tot proefsleuf 3.

- Op welke diepte zijn de verschillende sporen en cultuurlagen gelegen?

De archeologische vlakken liggen alle onder een dik ophogingspakket van c 1,0 meter dik, in het stuifzand. Dieperliggende cultuurniveaus zijn niet aangetroffen.

- Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategoriën behoren zij?

De oudste sporen dateren in de 18de/19de eeuw na Chr. Weliswaar zijn enkele scherven van ouder aardewerk gevonden (late middeleeuwen), maar deze komen uit een verstoorde context en zijn hoogstwaarschijnlijk van elders afkomstig. Andere vondstcategoriën die zijn aangetroffen buiten aardewerk zijn glas en metaal. Het glas bestaat uit kleine fragmenten vensterglas. Het metaal is, behalve dat het brons betreft, niet nader te determineren.

- Wat is de omvang, diepte en aard van de mogelijke akkerlaag die is aangetroffen tijdens het booronderzoek?

De akkerlaag die op basis van het booronderzoek werd verondersteld, is nergens in de sleuven aangetroffen. Waarschijnlijk is het contrast van de vergravingen met het daarop liggend ophogingspakket de reden voor de veronderstelling van een eventuele cultuurlaag.

- Kan een begrenzing van het akkercomplex worden vastgesteld?

Omdat er geen akkerlaag bij het onderzoek is aangetroffen, kan deze vraag niet beantwoord worden.

- Kunnen de archeologische sporen op basis van vondstmateriaal worden gedateerd? Exacter: is de akkerlaag te dateren in de ijzertijd, middeleeuwen of een andere periode?

De archeologische sporen die zijn aangetroffen dateren op basis van het aangetroffen vondstmateriaal uit de 18de/19de eeuw na Chr. Er is tijdens het onderzoek geen akkerlaag

aangetroffen.

- Zijn de resten te faseren? Zo ja, onderscheid de diverse fases.

De archeologische sporen van de tuinderij dateren in de nieuwe tijd (18de/19de eeuw na Chr). Op basis van stratigrafie en vondsten is geen fasering hierin aan te brengen.

- Is vast te stellen waar bij de akkers behorende bewoning zich heeft bevonden? Zo ja, waar?

Er zijn bij het onderzoek geen akkers aangetroffen of daarbij behorende bewoningssporen.

- Zijn er resten gevonden die redelijkerwijs aan kasteel Rietwijk/Reewijk toe te schrijven vallen?

In de aangelegde sleuven zijn geen resten teruggevonden die aan kasteel Rietwijk kunnen worden toegeschreven.

- Zo ja, zijn er fases in de bouw aan te duiden?

Vanwege het uitblijven van resten van het kasteel kan deze vraag niet beantwoord worden.

- Zo ja, welke conclusies kunnen hieruit worden getrokken over de datering van het kasteel en de relatie met de vermoedelijke resten van een andere versie van het kasteel ten oosten van de planlocatie?

Er zijn geen resten aangetroffen die in relatie staan tot het kasteel Rietwijk of kasteel Assumburg.

- Kunnen er aanwijzingen worden gevonden voor de rol van kasteel Rietwijk/Reewijk binnen het grotere complex van dergelijke kastelen in de omgeving?

Er zijn geen resten aangetroffen van kasteel Rietwijk. Deze vraag kan daarom niet beantwoord worden.

- Zijn er conclusies te trekken over de wijze waarop kasteel Rietwijk/Reewijk in onbruik is geraakt?

Er zijn geen archeologische resten aangetroffen die op deze vraag een antwoord kunnen geven.

- Wijst de slappe klei uit de boring op de hoek van de Simon van Haerlemstraat en de Jan van Kuikweg op de aanwezigheid van een gracht, mogelijk behorende bij kasteel Rietwijk/Reewijk?

De slappe klei is waarschijnlijk afkomstig uit een recente vergraving, waar het sediment kleiiger was dan elders. Een directe link met kasteel Rietwijk is niet gelegd.

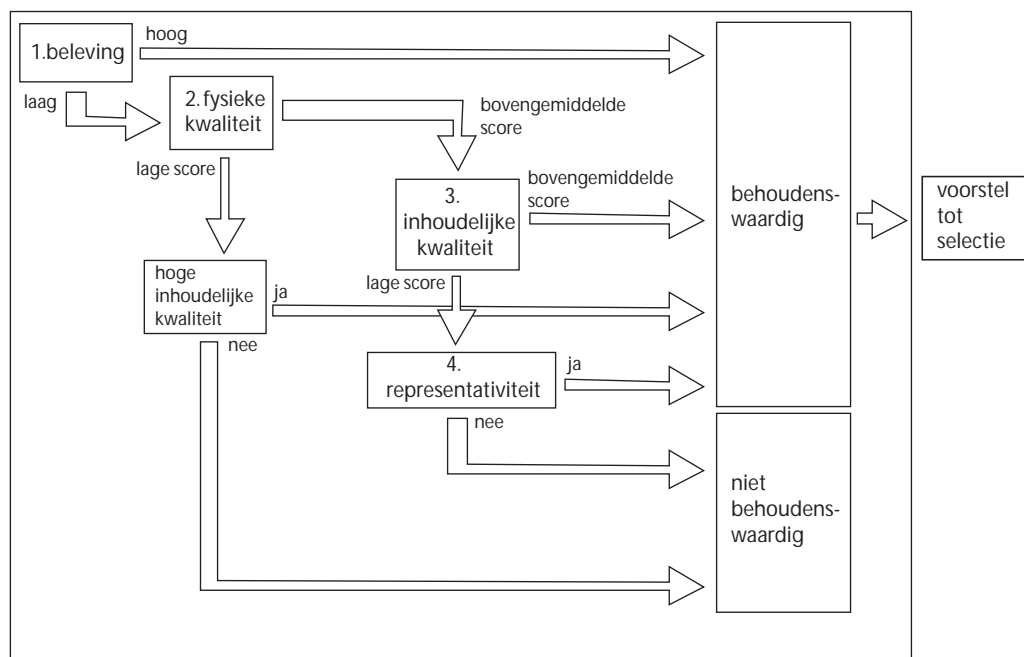
- Werd de informatie over de bodemopbouw van het gebied zoals verkregen uit de boringen bevestigd, gewijzigd of aangevuld door de informatie uit het proefsleuvenonderzoek?

Op basis van het proefsleuvenonderzoek is bekend geworden dat grote delen van het plangebied ernstig verstoord zijn in een relatief recent verleden. Slechts op enkele plaatsen is een relatief onverstoord vlak aanwezig, waarin sporen in relatie tot tuinbouw zijn aangetroffen.

7. Archeologische monumentenzorg

Het voornaamste doel van het inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven is om de eventueel aanwezige archeologische resten te waarderen. Zodoende kan een selectieadvies geformuleerd worden of hetgeen aangetroffen behoudenswaardig is. Op basis van dit selectieadvies besluit de bevoegde overheid over te nemen archeologische vervolgstappen. Om een vindplaats te waarderen is in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.2) een richtlijn opgesteld. In deze richtlijn worden bepaalde aspecten onderscheiden die moeten worden gescoord met hoog (3) midden (2) en laag (1). De aspecten zijn de:

- Beleving;
- Fysieke kwaliteit;
- Inhoudelijke kwaliteit.

Bij beleving wordt gekeken of een vindplaats op basis van de schoonheid of herinneringswaarde behouden moet worden. De vindplaats komt voor deze categorie niet voor in aanmerking.

De fysieke kwaliteit is van belang bij het bepalen of de vindplaats behoudenswaardig is. De fysieke kwaliteit wordt onderverdeeld in zowel de gaafheid als de conservering van de aangetroffen sporen. De fysieke kwaliteit kan bepalend zijn of een vindplaats behoudenswaardig bevonden wordt: Indien de scores voor gaafheid en conservering samen hoger dan vijf scoren, is de vindplaats in principe behoudenswaardig. Indien de score samen vier of lager bedraagt, dan moet naar de inhoudelijke kwaliteit gekeken worden. Voor de gaafheid van de sporen dient het onderzoeksgebied als geheel bekeken te worden en ter hoogte van werkput 3, waar de bodemopbouw voor een deel het meest intact is (zie afb. 15).

Het onderzoeksgebied is zeer sterk vergraven tot op behoorlijke diepte. De gaafheid en de conservering van het gehele onderzoeksgebied is laag (0). Daarentegen zijn ter hoogte van werkput 3, kuilen aangetroffen die waarschijnlijk bij tuinderijen hoorden. Deze sporen zijn

nog aanwezig. Hiervoor geldt een middelhoge gaafheid. De conservering van de sporen in werkput 3 is eveneens middelhoog. De fysieke kwaliteit van het gehele onderzoeksgebied scoort 0. De fysieke kwaliteit van de sporen in werkput 3 scoort samen 4, wat betekent dat op grond van de fysieke kwaliteit het onderzoeksgebied niet in aanmerking komt om voor een behoudenswaardige vindplaats. Het gehele onderzoeksgebied is vergraven en dient niet op inhoud te worden gewaardeerd. De sporen in werkput 3 kunnen echter wel op inhoud worden gewaardeerd.

De inhoudelijke kwaliteit is net als de fysieke kwaliteit onderverdeeld in criteria. Voor de inhoudelijke kwaliteit zijn de criteria: zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit. De representativiteit wordt daarbij niet gescoord. Om de zeldzaamheid van de vindplaats te scoren, moet gekeken worden naar vergelijkbare vindplaatsen in de regio. Bij archeologisch onderzoek in de omgeving zijn geen parallelen bekend van sporen van tuinderijen. Op oude luchtfoto's is te zien dat er in Heemskerk veel tuinderijen hebben gelegen voordat er woonwijken gebouwd zijn. Toekomstig archeologisch onderzoek zal daar sporen van terugvinden. De zeldzaamheid voor het aantreffen van sporen in relatie tot tuinderijen wordt daarom laag gescoord (1).

Een tweede criterium is de informatiewaarde. Daarbij wordt gekeken of de vindplaats een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennis. De recente geschiedenis van de tuinderijen heeft voor veel gedocumenteerde kennis gezorgd. Er zijn diverse foto's en verhalen over hoe en wat er op de vele akkertjes verbouwd is in Heemskerk. De informatiewaarde van de aangetroffen sporen is daardoor laag (1). Het laatste criterium dat gescoord wordt, is de ensemblewaarde. De ensemblewaarde wordt bepaald door de meerwaarde die de vindplaats heeft, op grond waarin er sprake is van een archeologische context en van een landschappelijke context. De ensemblewaarde wordt laag gescoord (1). Er is geen sprake van een landschappelijke context aangezien Heemskerk tegenwoordig is bebouwd. De archeologische context is daarentegen middelhoog: Er bevinden zich in Heemskerk niet meer vindplaatsen met archeologische resten uit de tijd dat Heemskerk grotendeels uit tuinderijen bestond.

In totaal scoort de vindplaats een inhoudelijke score van drie, hetgeen inhoudt dat de vindplaats een lage inhoudelijke kwaliteit geniet. De vindplaats wordt op basis hiervan, in combinatie met de slechte fysieke kwaliteit als niet behoudenswaardig gekarakteriseerd.

waarden	criteria	scores		
		<i>hoog</i>	<i>midden</i>	<i>laag</i>
beleving	schoonheid			
	herinneringswaarde			
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid			1
	informatiewaarde			1
	ensemblewaarde			1
	representativiteit	n.v.t.		

Afbeelding 15. Waardering van sporen in werkput 3. Het algemene onderzoeksgebied wordt 0 gescoord.

7. Conclusie en aanbeveling

Tussen 26 en 29 november 2012 heeft er een inventariserend veldonderzoek middels waarderende proefsleuven plaatsgevonden in de Slotheerenbuurt te Heemskerk. Op basis van een karterend booronderzoek zijn er aanwijzingen voor de eventuele aanwezigheid van een akkerlaag en de vulling van een gracht die mogelijk tot het laatmiddeleeuwse kasteel Rietwijk behoort.

Met het inventariserend veldonderzoek is geconstateerd dat over het gehele onderzoeksgebied recentelijk de natuurlijke ondergrond sterk vergraven is. Daarnaast is er een dik pakket zand opgebracht. In dit opgebrachte zand zijn vondsten gedaan uit zowel de late middeleeuwen als nieuwe tijd. Het aantreffen van industrieel aardewerk in combinatie met laatmiddeleeuws materiaal doet sterk vermoeden dat deze vondsten niet vanuit een dieper niveau komen, maar van elders afkomstig zijn. Het ontbreken van sporen uit de late middeleeuwen onderstreept deze bevinding. Van het laatmiddeleeuwse kasteel Rietwijk zijn geen resten gevonden, evenmin van een akkerlaag.

De afwezigheid van het kasteel en daarbij behorende structuren binnen het onderzoeksterrein vraagt om enerzijds een evaluatie van de overlevering en anderzijds om terughoudendheid bij grondroering in de direct omgeving. Het is mogelijk dat resten van het kasteel zich in de direct omgeving bevinden. Te denken valt aan de verdere ontwikkeling van de Slotheerenbuurt (fase 2).

In werkput 3 zijn op een deel waar vergravingen ontbraken, sporen teruggevonden die in relatie staan tot een tuinderij. Historisch is bekend dat er veel tuinderijen in Heemskerk hebben gelegen. De sporen bestonden uit kuilen met een onderlinge afstand van ongeveer een meter. Verondersteld wordt dat deze kuilen de basis zijn geweest van bonenstaken of eventueel bomen.

Een fysieke- en inhoudelijke waardering van deze sporen leidt tot de conclusie dat de vindplaats niet behouden hoeft worden.

Aanbeveling

Er wordt aanbevolen om het onderzoeksgebied vrij te geven van archeologische vervolgstappen. Daarmee wordt echter het onderzoeksgebied niet vrijgegeven. Indien er bij de uitvoer van de voorgenomen sloop en nieuwbouw archeologische resten tevoorschijn komen, dienen deze conform de wet op de archeologische monumentenzorg onverlet bij de gemeente Heemskerk gemeld te worden.

Literatuur

Groesbeek, J.W., 1981: *Middeleeuwse kastelen van Noord-Holland. Hun bewoners en beweging geschiedenis*, Rijswijk.

Kwaliteitsnorm Nederlandse archeologie, versie 3,2, Gouda (SIKB).

Poulus, E., 2011: *Archeologisch bureauonderzoek Slotheerenbuurt, Heemskerk, Zaandijk* (Hollandia reeks 360).

Poulus, E., 2012: *Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen (IVO-O) plangebied Slotheerenbuurt te Heemskerk, fase I, Zaandijk* (Hollandia reeks 392).

Internet:

<http://www.historischekringheemskerk.nl/>

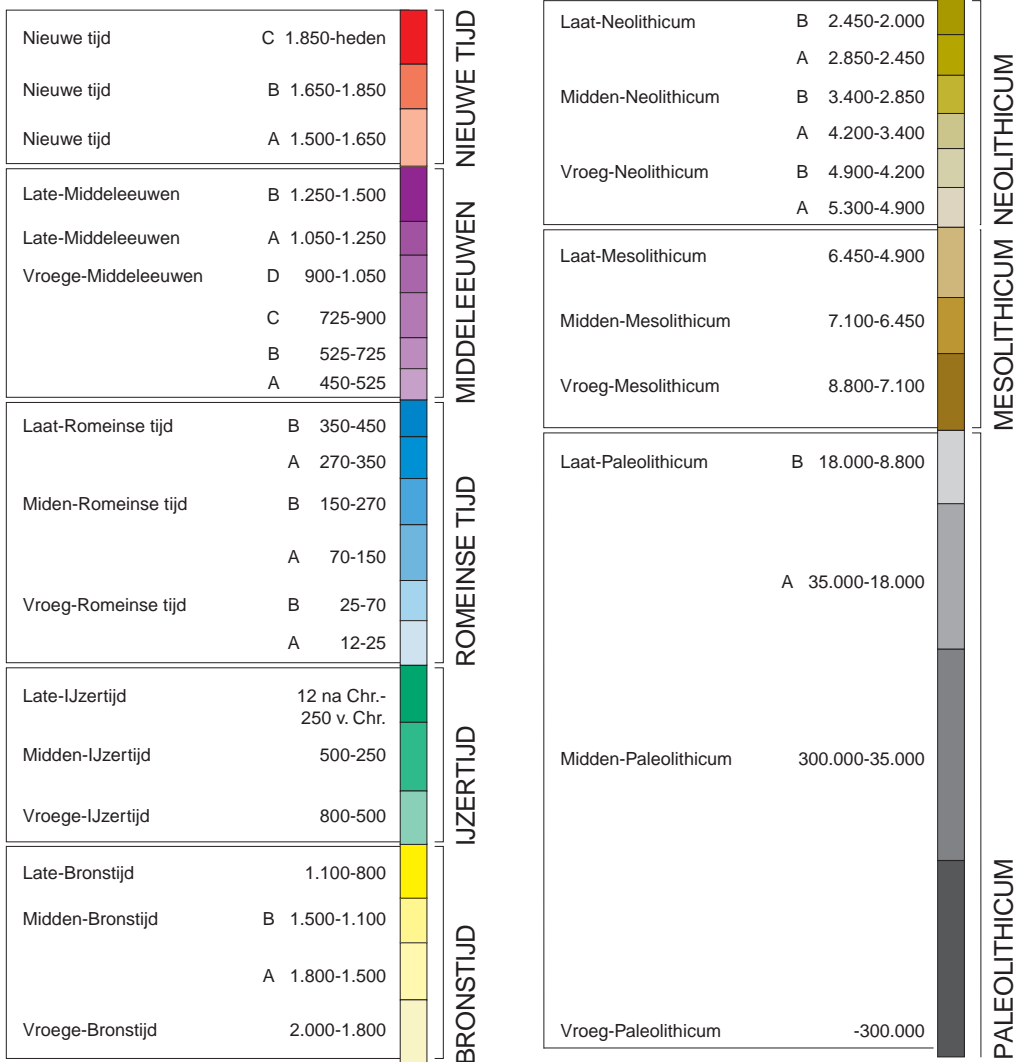
<http://www.kasteleninbeeld.nl>

Bijlagen

Inhoudsopgave

- Bijlage 1: Archeologische perioden
- Bijlage 2: Archeologische stappenplan
- Bijlage 3: Allesporenkaart
- Bijlage 4: Profielen
- Bijlage 5: Sporenlijst
- Bijlage 6: Vondstenlijst
- Bijlage 7: Determinatie aardewerk en glas

Bijlage 1: Archeologische perioden

Bijlage 2: Archeologische stappenplan

In het “stappenplan archeologie” wordt aangegeven welk traject bij planvorming bewandeld moet worden als het gaat om het inpassen van archeologische waarden en verwachtingen. Het is van groot belang om in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming rekening te houden met de archeologische waarden en verwachtingen en wel voordat men aanvangt met de globale invulling van een plangebied.

Het stappenplan gaat uit van een brede inventarisatie van wat er bekend is over de archeologische waarden. Op basis daarvan wordt zeer gericht ingezoomd op voor het plan(gebied) relevante archeologische informatie. Na iedere stap wordt beredeneerd gekozen voor meer diepgaand onderzoek op specifieke plekken, zodat uiteindelijk voldoende bekend is over aanwezige vindplaatsen om gemotiveerde afweging in het ruimtelijke-ordeningsproces te kunnen maken.

I. Bureauonderzoek

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie - aan de hand van bestaande bronnen - over bekende of verwachte archeologische waarden binnen of relevant voor het plangebied. Daarnaast moet het bureauonderzoek inzicht bieden in eventueel benodigd inventariserend onderzoek (stap II, zie onder). Een bureauonderzoek bestaat uit een archief- en literatuuronderzoek van archeologische en bodemkundige gegevens die bij RCE, provincie, gemeente en/of andere instanties (b.v. universiteiten, musea) bekend zijn over het betreffende gebied. Het Bureauonderzoek dient de volgende aspecten te behandelen:

- * aangeven wat de aanleiding is voor het bureauonderzoek en om welk gebied het gaat. Dit in verband met het bepalen van het onderzoekskader;
- * beschrijven van het huidige gebruik van de locatie op basis van beschikbare relevante gegevens;
- * beschrijven van het historische grondgebruik of de historische ontwikkeling van het gebied op basis van geofysische, fysische en historisch geografische gegevens
 - o een korte impressie over de onstaansgeschiedenis van het landschap
 - o een impressie van de bewoningsgeschiedenis;
- * beschrijven bekende archeologische waarden
 - o archeologisch waardevolle terreinen zoals deze zijn opgenomen in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de RCE. Dezelfde terreinen zijn tevens opgenomen op de Archeologische Monumentenkaarten (AMK) van de provincies. Archeologisch waardevolle terreinen genieten wettelijke bescherming (ex artikel 3 en 6 van de Monumentenwet) of dienen een planologische escherming te krijgen binnen het bestemmingsplan;
 - o archeologische vindplaatsen zoals deze in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de RCE aanwezig zijn. Clustering van vindplaatsen kan wijzen op de aanwezigheid van bewonings-sporen uit het verleden;
- * beschrijven van de archeologische verwachtingen en opstellen van een gespecificeerd en onderbouwd verwachtingsmodel van de verwachte archeologische waarden:
 - o aan de hand van de door de RCE ontwikkelde Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde of trefkans komen in ieder geval voor een nader archeologisch

- onderzoek in aanmerking;
- o aan de hand van een meer gedetailleerde provinciale c.q. gemeentelijke verwachtingskaart;
- * rapportage met daarin advisering ten behoeve van het vervolgtraject gerelateerd aan de verschillende stadia van het planvormingsproces.

II. Inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het zeer gericht aanvullen en toetsen van de uitkomsten van het bureauonderzoek. Stapsgewijs wordt bekeken óf er archeologische waarden aanwezig zijn en zo ja, wat dan de aard, karakter, omvang, datering, gaafheid, conservering en relatieve kwaliteit is. Ten behoeve van een IVO dient een Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden. In principe wordt het IVO uitgevoerd op basis van een Plan van Aanpak (PvA).

Het onderzoek kan bestaan uit de volgende methoden:

- * non-destructieve methoden: geofysische methoden ;
- * weinig destructieve methoden: oppervlaktekartering, booronderzoek, sondering (putjes van maximaal een vierkante meter);
- * destructieve methoden: proefsleuven.

Welke methoden (kunnen) worden ingezet hangt af van de locatie en vraagstelling. De onderbouwing voor de in te zetten methoden is in het bureauonderzoek gegeven. Een inventariserend veldonderzoek moet leiden tot een waardering en een archeologisch inhoudelijk selectieadvies.

Nadere toelichting onderzoeksmethoden: 1 en 2: Bij non-destructieve methoden moet men denken aan elektrische, magnetische en elektromagnetische methoden, eventueel in combinatie met remote sensing technieken.

Bij weinig destructieve methoden gaat het om oppervlaktekartering en booronderzoek. Dit houdt in dat het plangebied wordt gekarteerd door middel van het “belopen” van akkers en weilanden, waarbij gezocht wordt naar aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden. Daarnaast wordt door middel van boringen onderzocht hoe het staat met de bodemopbouw, en of er archeologische lagen of indicatoren te onderscheiden zijn. De aangetroffen vindplaatsen kunnen vervolgens nader bekeken worden met een meer diepgaand booronderzoek . Dit levert nadere informatie over de omvang en waardering op. Soms is het nodig om in dit stadium proefputjes te graven. Een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd indien uit de minder destructieve onderzoeksmethoden is gebleken dat er in een plangebied waardevolle archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Door middel van het graven van een aantal proefsleuven kunnen de exacte begrenzing, de datering en de graad van conservering van een vindplaats worden onderzocht. Uit het proefsleuvenonderzoek moet blijken of een vindplaats behoudenswaardig of zelfs beschermenswaardig is. Is dit het geval, dan zal bekeken moeten worden of de vindplaats ingepast kan worden in het plan. Het rijks- en ook het provinciaal archeologiebeleid gaat in eerste instantie uit van behoud van het bodemarchief in situ (ter plekke in de bodem).

Eventueel: III. Opgraven ofwel archeologisch vervolgonderzoek

Indien het niet mogelijk is een 'behoudenswaardige of beschermenswaardige' vindplaats in situ te bewaren, zal het hier aanwezige bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een vlakdekkend onderzoek. Alleen dan is deze stap (stap III) noodzakelijk.

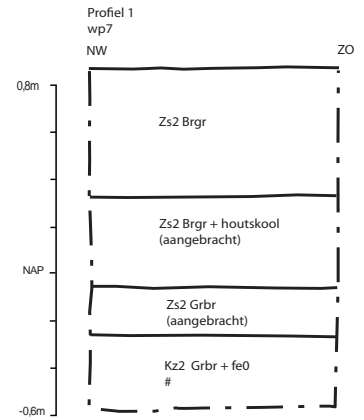
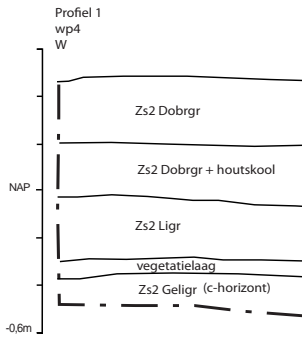
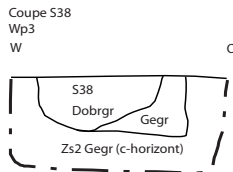
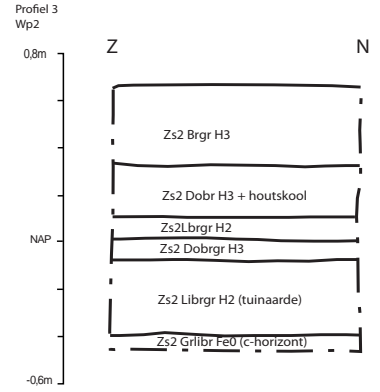
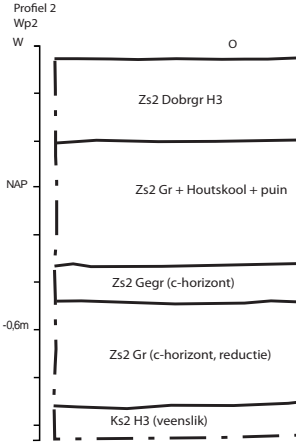
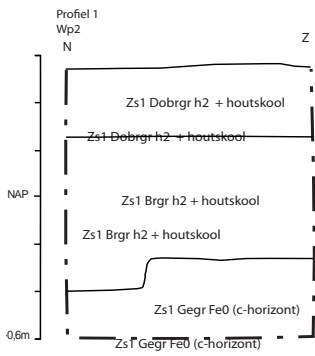
Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Bijlage 3: Allesporenkaart

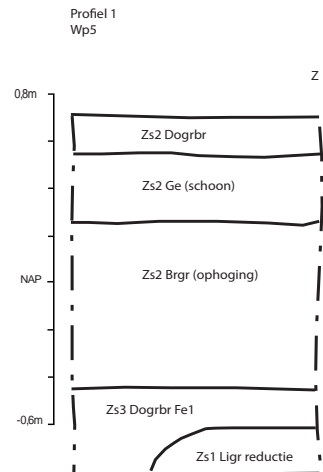
Bijlage 4: Profielen

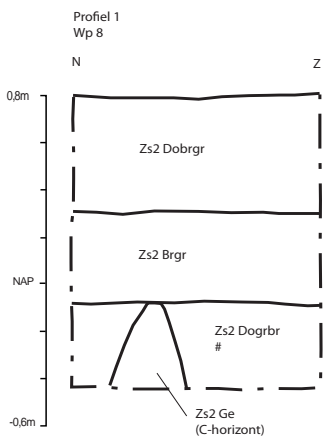
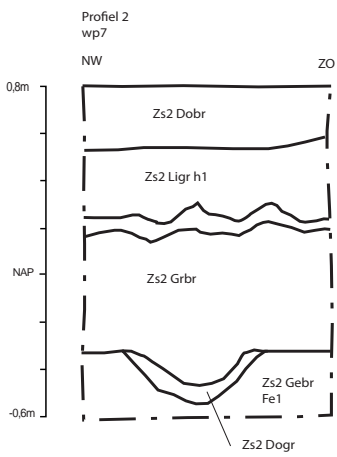
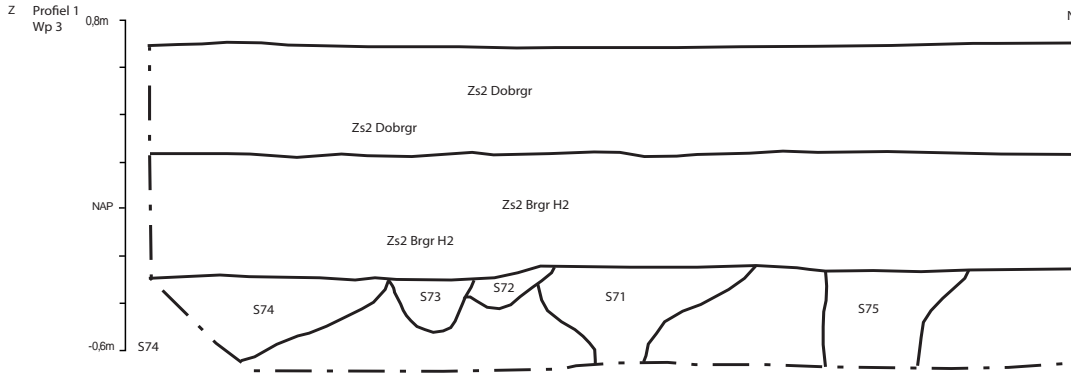

0 1 m

S454 spoor
V1324 vondst
M033 monster

© Hollandia archeologen
Zaandijk, 2011

Bijlage 5: Sporenlijst

sporen

Spoor	WP	Vlak	tek	litho	definitie	ouder_	jonge	ass_r	Beschrijving
	1	3	1	ZS1	GR				gl br gr Greppel met onregelmatige vorm en vulling.
	2	3	1	ZS1	PK	3			dogrbr
	3	3	1	ZS1	GR				dogrbr
	4	3	1	ZS1	PGK	3			dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	5	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	6	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	7	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	8	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	9	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	10	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	11	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	12	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	13	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	14	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	15	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	16	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	17	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	18	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	19	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	20	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	21	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	22	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	23	3	1	ZS1	KL				dorbr
	24	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	25	3	1	ZS1	PGK		s4		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	26	3	1		PGK				
	27	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	28	3	1	ZS1	GR				dogrbr
	29	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	30	3	1	ZS1	KL				dogrbr
	31	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	32	3	1	ZS1	GR				dogrbr
	33	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	34	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	35	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	36	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	37	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlektv
	38	3	1	ZS1	PGK				
	39	3	1	ZS1	PGK	s40			dogr met insteek gr-dogr gevlekt
	40	3	1	ZS1	PGK				dogr met insteek gr-dogr gevlekt

sporen

41 3	1	ZS1 KL		dogrbr
42 3	1	ZS1 PGK	44	dogr met insteek gr-dogr gevlekt
43 3	1	ZS1 GR		grbr spitsporen
44 3	1	ZS1 GR		dogrbr spitsporen
45 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
46 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
47 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
48 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
49 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
50 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
51 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
52 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
53 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
54 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
55 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
56 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
57 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
58 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
59 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
60 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
61 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
62 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
63 3	1	ZS1 PGK		gr met insteek gr-dogr gevlekt
64 3	1	ZS1 KL		dogrbr
65 3	1	ZS1 PGK		dogr met insteek gr-dogr gevlekt
66 3	1	ZS1 KL		dogrbr
67 3	1	ZS1 KL		dogrbr
68 3	1	ZS1 KL		dogrbr
69 3	1	ZS1 KL		dogrbr
70 3	1	ZS1 KL		dogrbr
71 3	1 1	ZS3 KL		dogrbr
72 3	1 1	ZS3 GR		dogrbr
73 3	1 1	ZS3 GR		dogrbr
74 3	1 1	ZS3 GR		dogrbr
75 3	1 1	ZS3 KL		dogrbr
76 8	1	ZS2 GR		ligrbr greppel?
998		ZS1 NVP		dogrbr h1
5000 1		ZS1 BV		dobr bouwvoor
5100 1		ZS1 LG	5000	dobrgr geroerd tuingrond
5200 1	1	ZS1 LG		brge
5300 2		KS2 LG		h3 dobr

Bijlage 6: Vondstenlijst

Vnr	Spoor	WP	Vlak	yz_vlak	yz_provz_afw	Beschrijving	datum	MatCode	tSpecifiek
1	5100	1	###	###	###	bij verdiepen naar vlak 1	15-dec-11	DIV	
2	5100	2	###	###	###		26-nov-12	DIV	
3	5100	2	###	###	###		27-nov-12	DIV	
4	5100	2	###	###	###		27-nov-12	KER	
5	15	3	###	###	###		27-nov-12	KER	
6	33	3	###	###	###		27-nov-12	KER	
7	5100	3	###	###	###		27-nov-12	KER	
8	5100	4	###	###	###		27-nov-12	KER	
9	37	3	###	###	###		27-nov-12	KER	
10	71	3	###	###	###		27-nov-12	KER	
11	5100	7	###	###	###		28-nov-12	KER	
12	5100	8	###	###	###		28-nov-12	DIV	
13	76	8	###	###	###		28-nov-12	DIV	

Bijlage 7: Determinatie aardewerk en glas

putnr	vlaknr	spoonnr	vondstnr	volgnr	materiaal	aantal	gewicht	randdiameter	randdiametercode	bakselcode	volu type	aardewerk	oppervlakte b.v. versiering	fragmentatietherkomst	begindat	einddata	opmerkingen
1	1	5100	1	0	BW	2	13	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk	loodglazuur	Fragment Lokaal	1500	heden	
1	1	5100	1	1	AW	3	22	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk	loodglazuur	Fragment Lokaal	1700	1950	
1	1	5100	1	2	AW	4	16	0	0	0	0	kogelpotaar	bezemstreek	Fragment Lokaal	1100	1300	
1	1	5100	1	3	AW	1	10	0	0	0	0	grijsbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1150	1550	
1	1	5100	1	4	AW	1	3	0	0	0	0	steengoed met glazuur		Fragment Keulen of Frechen	1300	1950	stiek verveerd
1	1	5100	1	5	AW	1	3	0	0	0	0	pingstorf-aardewerk		Fragment Pingsdorf	900	1200	
1	1	5100	1	6	AW	1	2	0	0	0	0	industrieel wit		Fragment Nederland	1800	heden	
1	1	5100	1	7	GLS	1	1	0	0	0	0	glas: blauw		Fragment Nederland	1700	heden	
3	1	3/4	10	0	AW	1	1	0	0	0	0	industrieel wit		Fragment Nederland	1750	heden	
7	1	5100	11	0	BW	2	63	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1500	heden	
7	1	5100	11	1	AW	1	1	0	0	0	0	europes ponslein		Fragment Lokaal	1800	heden	
7	1	5100	11	2	GLS	1	1	0	0	0	0	glas: donkergroen		Fragment Europa	1800	heden	
8	1	5100	12	0	AW	1	25	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Nederland	1700	1950	
8	1	5100	13	0	AW	2	1	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1500	heden	
2	1	5100	2	0	AW	1	4	0	0	0	0	indetermineerbaar		Fragment	1500	heden	
2	1	5100	2	1	BW	1	9	0	0	0	0	steengoed met glazuur		Fragment Duitse Rijnland	1600	1800	
3	1	5100	3	0	AW	1	4	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1600	1950	plavuis
3	1	5100	3	1	AW	1	29	0	0	0	0	steengoed met glazuur		Fragment Pingsdorf	900	1200	
3	1	5100	3	2	AW	1	2	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Westervald?	1600	1950	
3	1	5100	3	3	GLS	1	1	0	0	0	0	glas: kleurloos		Fragment Lokaal	1500	heden	
2	1	5100	4	0	AW	1	99	0	0	0	0	roodbakkerd		Fragment Lokaal	1900	heden	bloempot
3	1	15	5	0	AW	1	1	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1800	heden	
3	1	5100	7	0	AW	1	1	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1330	1950	
4	1	5100	8	0	AW	2	7	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1700	1950	
4	1	5100	8	1	GLS	1	5	0	0	0	0	glas: kleurloos		Fragment Lokaal	1900	heden	
3	1	37	9	0	AW	1	9	0	0	0	0	roodbakkerd aardewerk		Fragment Lokaal	1700	1950	

